Το Διεθνές Διαγωνιστικό του 27ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης ήταν ένα μπουκέτο αιχμηρών ταινιών

Αφοσιωμένοι καλλιτέχνες και επιστήμονες, ακτιβιστές που μάχονται για την ισότητα και την κοινωνική αλλαγή κατέλαβαν τις οθόνες του διεθνούς διαγωνιστικού του 27ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, δίνοντάς μας ελπίδα.

Η αφοσίωση στην τέχνη είναι μια βαθύτερη διαδρομή, ένας υπαρξιακός προσανατολισμός που οδηγεί σε έναν άλλου τύπου κοσμικό αναχωρητισμό. Στο ***Η Καρδιά του Ταύρου*** της Εύας Στεφανή βλέπουμε τον Δημήτρη Παπαϊωάννου να νοηματοδοτεί την τελειότητα του καλλιτεχνικού αποτελέσματος μιας παράστασης χορού. Μέσα από την εκζήτηση της ομορφιάς και της ακρίβειας στην τέχνη, ο Παπαϊωάννου νοηματοδοτεί ουσιαστικά, την ομορφιά και την ακρίβεια στη ζωή μας, κάνοντάς την να μοιάζει λιγότερο μάταιη.

Δεν είναι, όμως, ο μόνος αφοσιωμένος αυτού του διαγωνιστικού. Παίζοντας με τα όρια της νομοθεσίας και θέτοντας τον εαυτό του σε κίνδυνο, ένας γιατρός, στο ***Gen_*** του Gianluca Matarrese, προσπαθεί στο νοσοκομείο του Μιλάνου - χωρίς να έχει κάποιο επιπλέον οικονομικό όφελος - να βοηθήσει ανθρώπους που θέλουν να προβούν σε τεχνητή γονιμοποίηση και φυλομετάβαση.

Σε παρόμοιο ανιδιοτελές κλίμα κινείται και ο Ελβετός οδοντίατρος στις ***Σμιλεμένες Ψυχές*** του Σταύρου Ψυλλάκη. Ο Γιατρός των *«Ψυχών»* έρχεται στην άδειά του στην Ελλάδα και αψηφώντας τον κίνδυνο του να κολλήσει λέπρα, φτιάχνει αφιλοκερδώς για είκοσι έξι χρόνια τα δόντια των Λεπρών που βρίσκονται σε παράλογη τελικά καραντίνα, αφού, όπως φαίνεται, η λέπρα δεν κολλάει και τόσο εύκολα.

Από την άλλη ανορθολογικό - και πιθανά όχι τόσο αφιλοκερδές - ιατρικό κλίμα, περιγράφεται στην ταινία ***Υπερφυσικό*** (Supernatural, Ventura Durall) όπου ένας ορθολογιστής Ισπανός γιατρός, ο Μάτου, καλείται να διαχειριστεί τη φήμη, του νεκρού πια, πληθωρικού πατέρα του, ο οποίος θεράπευε ως πνευματιστής και μάγος. Άνθρωποι που πιστεύουν ότι έχουν θεραπευτεί από τον πατέρα του, του ζητούν εξηγήσεις, αλλά εκείνος τι εξηγήσεις να δώσει; Η πίστη, η πειθώς, η αυτοπεποίθηση, η διεκδίκηση της επιθυμίας του εγώ (έναντι των άλλων εγώ) είναι πράγματα που πετυχαίνουν στόχους με ψυχαναλυτικούς και όχι ιατρικούς όρους, ενώ παράλληλα τραυματίζουν τις ψυχές των ανήλικων παιδιών τους και ως εκ τούτου και την ψυχή του Μάτου.

Δυστυχώς ακόμα πιο τραυματισμένα παιδιά εμφανίζονται στην ταινία ***Παιδιά της Σκόνης*** (Child Of Dust) της Πολωνής Weronika Mliczewska που βρίσκει στο Βιετνάμ τους ανεπιθύμητους απογόνους Αμερικανών φαντάρων. Με τη βοήθεια ενός προγράμματος, ο ανεπιθύμητος στο Βιετνάμ, αν και Βιετναμέζος, Σανγκ, καταφέρνει στα πενήντα πέντε του χρόνια να βρει τον πατέρα του στην Αμερική. Βεβαίως, τώρα είναι αργά για να τον προστατέψει, όπως είναι αργά για να προστατέψει και τα παιδιά του που μεγάλωσαν στην Αμερική, από τα ψυχικά τραύματα που ο πόλεμος του Βιετνάμ είχε αφήσει μέσα του.

Εκτός όμως από τους πολέμους του παρελθόντος, υπάρχουν και οι πόλεμοι του παρόντος που τραυματίζουν τα παιδιά, αλλά και τους ενήλικες, που από παιδιά παλεύουν για την ειρήνη. Μια εξ' αυτών είναι η Ισραηλινή κωμικός Νάομ Σούστερ Ελιάσι, τη ζωή της οποίας αποτυπώνει το ντοκυμαντέρ ***Συνύπαρξη, λέμε τώρα!*** (*Coexistance, My ass*!) της Amber Fares. Παλεύοντας όλη της τη ζωή για τον εκδημοκρατισμό του Ισραήλ και τη συνύπαρξη με τους παλαιστινίους η ακτιβίστρια Νάομ εγκαταλείπει τη θέση της στον ΟΗΕ για να διαχειριστεί μέσω της κωμωδίας το τραύμα αυτού του νέου πολέμου και να πετύχει περισσότερα μέσα από την απευθείας έκκλησή της στην ανθρωπότητα, για ειρήνη.

Όμως η ειρήνη, όπως και η δημοκρατία και το «Faire Game» δεν είναι πράγματα καθόλου δεδομένα «ούτε στις καλύτερες οικογένειες» και δεν είναι μόνο η Νάομ, η οποία τα βάζει με το στρατιωτικό καθεστώς του Νετανιάχου και φωνάζει για συνύπαρξη. Ο Ινδιάνος Λέοναρντ Πελτιέ αντίστοιχα στην ταινία ***Λευτεριά στον Λέοναρντ Πελτιέ*** (Free Leonard Peltier), των Jesse Short Bull και David France, ζητάει μέσα από τις αμερικανικές φυλακές, στις οποίες κρατούταν, με πλαστά αποδεικτικά στοιχεία για πενήντα χρόνια, φυλετική ισότητα και δικαιοσύνη. Φυσικά το FBI, που παρείχε τα πλαστά στοιχεία και δίδασκε στα νέα μέλη του την παραποιημένη αυτή ιστορία, δεν επέτρεψε στον Κλίντον να αποφυλακίσει τον Πελτιέ πριν την αποχώρησή του από την προεδρία των Η.Π.Α. και έτσι ο Πελτιέ έφτασε να μείνει πενήντα χρόνια στις Αμερικανικές φυλακές.

Δυστυχώς παρόμοια «δολοφονική παραπληροφόρηση» λάμβανε και λαμβάνει χώρα και σε άλλες χώρες. Στο ***Κάτω Από Τις Σημαίες, ο Ήλιος*** (Under the Flags, the Sun) του Juanjo Pereira βλέπουμε την κατασκευασμένη μιντιακή πραγματικότητα που κράτησε στην εξουσία τη δικτατορία του Αλφρέντο Στρέσνερ στην Παραγουάη για τριάντα πέντε χρόνια και συντήρησε ακόμα στην εξουσία της χώρας τους απογόνους του δικτατορικού καθεστώτος και μετά την πτώση του το 1989.

Μέχρι και σήμερα δηλαδή, «κοσμούν» την κυβέρνηση της Παραγουάης, άνθρωποι που θεωρούν πως δικαιούνται να βρίσκονται σε αυτήν λόγω κληρονομικού «χαρίσματος». Δυστυχώς αυτό το «χάρισμα» δεν εγγυάται τα δημοκρατικά τους φρονήματα και είναι κρίμα αν σκεφτεί κανείς πως η δημοκρατία, όπως και το fair game, διδάσκεται στις «αλάνες» της Λατινικής Αμερικής ακριβώς όπως και στις «αλάνες» της Ηπείρου.

Σ΄ αυτές τις αλάνες αναφέρεται στα ***Τέρματα του Αυγούστου*** ο Δημήτρης Κουτσιαμπασάκος, θέλοντας να μιλήσει και για εναλλακτικούς τρόπους εκμάθησης της δημοκρατίας σήμερα. Με βαθιά

αγάπη για τους ανθρώπους, τη φύση και τα αφελή ακόμα έθιμα της ελληνικής επαρχίας, ο σκηνοθέτης μας μεταφέρει την προσπάθεια υλοποίησης ενός τουρνουά ποδοσφαίρου σε ένα χωριό της νότιας Πίνδου τον Αύγουστο. Η προσπάθεια πλήττεται από την αντιδημοκρατική συμπεριφορά νεαρών παικτών, που αναγκάζονται τελικά να αποδεχθούν τα όρια και τους κανόνες του παιχνιδιού.

Το ποδόσφαιρο όμως, στην ερασιτεχνική του κλίμακα, δεν διδάσκει μόνο δημοκρατία αυτούς που το παίζουν, αλλά καμιά φορά και αυτούς που μαθαίνουν ότι ένα τουρνουά τυχαίνει να συμβαίνει. Στο ***Στη Σέντρα*** (Kick – Off) π.χ. των Roser Corella και Stefano Obino το επίσης αυτό-οργανωμένο τουρνουά γυναικείου ποδοσφαίρου, στο χωριό Κοκ – Τας του Κιργιστάν, αναγκάζει την κοινότητα να δεχθεί πως οι γυναίκες έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι και την απόλαυση, ακριβώς όπως και οι άντρες.

Συμπερασματικά, με δέκα ευθυτενής - δυναμικές βολές που κατέληξαν εντός τέρματος και μας γέμισαν ελπίδα, ολοκληρώθηκε και το πρόγραμμα του Διεθνούς Διαγωνιστικού του 27ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Το Διεθνές Διαγωνιστικό δεν ήταν, βεβαίως, το μόνο αιχμηρό τμήμα του φετινού φεστιβάλ που περιλάμβανε συνολικά 261 ντοκιμαντέρ (αλλά η αναφορά μας εδώ είναι αναγκαστικά επιλεκτική). Με τα μισά από αυτά παγκόσμιες, ευρωπαϊκές ή διεθνής πρεμιέρες το φεστιβάλ κατάφερε να αποτυπώσει καθαρά σε όλα του τα τμήματα το «τώρα» της καλλιτεχνικής, κοινωνικής και πολιτικής ανησυχίας. Φαεινό παράδειγμα, άλλωστε, μαζί με τα περιβαλλοντικά ντοκιμαντέρ, που μιλούν για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ήταν το ειδικό αφιέρωμα στην τεχνίτη νοημοσύνη, στις δυνατότητες αλλά και την παγκόσμια εμπορική, οικονομική, πολεμική, εργασιακή και πολιτική κρίση που θα επιφέρει αν αναπτυχθεί ανεξέλεγκτα.

Βεβαίως και κλείνοντας, την μεγαλύτερη πολιτισμική σημασία την είχε και φέτος το βήμα που δόθηκε στους Έλληνες δημιουργούς, πράξη πολιτική από μόνη της, καθώς αφορά την ανάδειξη της ντόπιας παραγωγής. Με 71 νέες και παλαιότερες ελληνικές ταινίες δόθηκε, για άλλη μια φορά, μια δυναμική απάντηση στην κατασκευασμένη εικόνα της χώρας και των ανθρώπων της. Προβλήματα και προβληματισμοί και αληθινές πτυχές της άγραφης πολιτικής και καλλιτεχνικής ιστορίας ήρθαν ως εκ τούτου στο φως, φωτίζοντας με τη σειρά τους το σκιερό μας δωμάτιο.

……

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΟΥ 27ου ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ

Το βραβείο «Χρυσός Αλέξανδρος» απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Συνύπαρξη, λέμε τώρα» της Άμπερ Φάρες

Ο Αργυρός Αλέξανδρος απονεμήθηκε το ντοκιμαντέρ:

«Λευτεριά στον Λέοναρντ Πελτιέ» των Τζέσι Σορτ Μπουλ και Ντέιβιντ Φρανς

Ειδική μνεία απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Παιδί της σκόνης» της Βερόνικα Μιλτσέφσκα

ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ NEWCOMERS

Το βραβείο «Χρυσός Αλέξανδρος - Δημήτρης Εϊπίδης: απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Πως να χτίσεις μια βιβλιοθήκη» των Μάγια Λέκοου και Κρίστοφερ Κινγκ

Ο Αργυρός Αλέξανδρος, απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Εδώ μιλάνε για λατρεία» του Βύρωνα Κριτζά

Ειδική μνεία απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Φάρμα κατοικιδίων» των Φιν και Μάρτιν Βάλτερ

ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ >>FILM FORWARD

Το βραβείο «Χρυσός Αλέξανδρος» απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Ατελείωτη Κούκι» των Σεθ και Πίτερ Σκρίβερ

Ειδική μνεία απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Μουσείο της νύχτας» του Φερμί Ελόι Ακόστα

ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ IMMERSIVE: ALL AROUND CINEMA

Ο Χρυσός Αλέξανδρος του διαγωνιστικού τμήματος «Immersive: All Around Cinema», ο οποίος συνοδεύεται από 2.000 ευρώ, απονεμήθηκε στην ταινία:

«Το γλυκό τέλος του κόσμου»

ΒΡΑΒΕΙΟ MERMAID

Το βραβείο Mermaid του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης απονέμεται στην καλύτερη ταινία LGBTQI+ θεματικής του επίσημου προγράμματος.

Το Βραβείο Mermaid, απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«GEN» του Τζανλούκα Ματαρέζε

Ειδική μνεία απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«On lavender» των Μάκη Ευαγγελάτου και Ειρήνης Χατζή

ΒΡΑΒΕΙΟ του Συμβουλίου της Ευρώπης "Human Rights in Motion".

Το βραβείο απονεμήθηκε στην ταινία:

«Συνύπαρξη, λέμε τώρα» της Άμπερ Φάρες

ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ALPHA BANK

η Alpha Bank απονέμει το Βραβείο Προσβασιμότητας είτε σε μια προσωπικότητα είτε σε μια ταινία που αναδεικνύει ζητήματα προσβασιμότητας στις τέχνες.

Το Βραβείο Προσβασιμότητας Alpha Bank, απονεμήθηκε στο:

«Βίκτορ» του Ολιβιέ Σαρμπίλ

ΒΡΑΒΕΙΑ ΕΡΤ

Η ΕΡΤ απονέμει το πρώτο βραβείο της στην ελληνική παραγωγή που κέρδισε το βραβείο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κριτικών Κινηματογράφου FIPRESCI.

Το βραβείο απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Σμιλεμένες Ψυχές» του Σταύρου Ψυλλάκη

Βραβείο ΕΚΚΟΜΕΔ

Το βραβείο απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«ΛΟ» του Θανάση Βασιλείου

ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ

Το βραβείο της Διεθνούς Αμνηστίας απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Λευτεριά στον Λέοναρντ Πελτιέ» των Τζέσι Σορτ Μπουλ και Ντέιβιντ Φρανς

ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ (FIPRESCI)

Το βραβείο FIPRESCI σε ντοκιμαντέρ του Διεθνούς Διαγωνιστικού τμήματος απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

Λευτεριά στον Λέοναρντ Πελτιέ των Τζέσι Σορτ Μπουλ και Ντέιβιντ Φρανς

Το βραβείο FIPRESCI σε ελληνικό ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους που συμμετέχει στο επίσημο πρόγραμμα του Φεστιβάλ απονεμέθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Σμιλεμένες ψυχές» του Σταύρου Ψυλλάκη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΠΕΚΚ

Η Πανελλήνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου (ΠΕΚΚ) απονέμει το βραβείο της στην καλύτερη ελληνική ταινία του Επίσημου Προγράμματος.

Το βραβείο απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Επιστροφή στην πατρίδα» των Χρύσα Τζελέπη και Άκη Κερσανίδη

ΒΡΑΒΕΙΟ WIFT GR

Το Βραβείο WIFT GR απονέμεται από το ελληνικό παράρτημα του WIFT (Women in Film & Television-

Γυναίκες στον Κινηματογράφο και στην Τηλεόραση) σε γυναίκα δημιουργό ταινίας, επιλεγμένης για το επίσημο πρόγραμμα του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Το βραβείο WIFT GR απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Η καρδιά του ταύρου» της Εύας Στεφανή

ΒΡΑΒΕΙΟ WWF ΕΛΛΑΣ

Το βραβείο απονέμει η περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς στην καλύτερη ταινία περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος.

Το βραβείο απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Αναζητώντας την ειρήνη» των Νικόλ Γκόρμλι και Ντέμπρα Αρόκο

ΒΡΑΒΕΙΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Βραβείο Καλύτερης Ελληνικής Ταινίας απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Σμιλεμένες ψυχές» του Σταύρου Ψυλλάκη

Το Ειδικό Βραβείο της Επιτροπής Νεότητας απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Η καρδιά του ταύρου» της Εύας Στεφανή

ΒΡΑΒΕΙΑ ΚΟΙΝΟΥ FISCHER

Πέντε Βραβεία Κοινού απονέμονται σε τρεις ελληνικές και δύο ξένες ταινίες.

Για διεθνή ταινία άνω των 50΄ το Βραβείο Κοινού Fischer «Peter Wintonick» απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Όταν η Ισλανδία μπήκε στον πάγο» της Πάμελα Χόγκαν

Για διεθνή ταινία διάρκειας κάτω των 50΄ το Βραβείο Κοινού Fischer απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Η κυρία του ασανσέρ» του Μάρτιν Μοντζελέφσκι

Για ελληνική ταινία άνω των 50΄ το Βραβείο Κοινού Fischer απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Εδώ μιλάνε για λατρεία» του Βύρωνα Κριτζά

Για ελληνική ταινία διάρκειας κάτω των 50' το Βραβείο Κοινού Fischer απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Επιστροφή στο Ντεπό» του Δημήτρη Ζάχου

Για ελληνική ταινία που προβάλλεται διαδικτυακά στην ενότητα Πλατφόρμα+, το Βραβείο Κοινού Fischer απονεμήθηκε στο ντοκιμαντέρ:

«Αρκτική Οδύσσεια» του Ευάγγελου Ρασσιά

ΒΡΑΒΕΙΟ «Ανθρώπινες Αξίες» της Βουλής των Ελλήνων:

«Κάτω από τις σημαίες, ο ήλιος» του Χουάνχο Περέιρα